

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง กรณีผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่ผู้ร้องรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราชญ์บุรี ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ตามลำดับ รวม ๕ สาขา และรายงานการรับสมัครพรรคครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน จำนวน ๕,๐๑๘ คน และจำนวน ๓,๓๖๕ คน ตามลำดับ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ตามลำดับ

ส่วนสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้แจ้งไม่ได้เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่รับรองการจัดตั้ง เมื่อผู้ถูกร้องแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ต่อผู้ร้องอีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ก็ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนรายงานการรับสมาชิกนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ทำการแทนหัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้อง ไม่มีเอกสารหลักฐานการได้รับมอบหมาย มีการทำหนังสือมอบอำนาจให้ลงนามย้อนหลังแต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของผู้ร้อง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค และการรับสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ร้องทราบ และสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้อง ชี้แจงยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้อง ทั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคตามคำร้อง

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องฟังได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและรายงานการรับสมาชิกพรรคต่อผู้ร้องภายในกำหนดดังกล่าว แต่สำหรับการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่ ผู้ร้องไม่รับรองการจัดตั้งเนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค แม้ต่อมาผู้ถูกร้อง โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ซึ่งรักษาการหัวหน้าพรรคจะได้ยื่นหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้อง เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ แต่ผู้ร้องก็ยังไม่มีการรับรองแต่อย่างใด ในส่วนของการรายงานการรับสมาชิกพรรคก็เช่นเดียวกัน นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน กรณีจึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ตามคำร้อง การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรค จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๓๙ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน นั้น ผู้แจ้งจึงไม่เป็น ผู้แทนของพรรคผู้ถูกร้องในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เมื่อผู้ร้องส่งเรื่องคืนให้ไปดำเนินการ ให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องก็มิได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ผู้ร้องเพิ่มเติมแต่อย่างใด ดังนั้น การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมัครพรรคดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ดังข้อวินิจฉัยข้างต้น กรณีจึงไม่เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายศักดิ์ เตชชาลาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ